

Облік зовнішньоекономічної діяльності

I семестр 2023-2024 навчального року

перший рівень вищої освіти
галузь знань 07 Управління і адміністрування
спеціальність 071 Облік і оподаткування
освітні програми: Облік та оподаткування
цикл підготовки : професійний
кількість кредитів ECTS – 3
семестр 1
сторінка в MOODLE- <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=11127>

Лекції: згідно розкладу

Аудиторія: згідно розкладу

Практика:

Згідно розкладу

Аудиторія: згідно розкладу

Команда викладачів:

Лектор: Орлова Вікторія Миколаївна (кандидат економічних наук)

Профайл викладача <https://kart.edu.ua/staff/orlova-viktorija-mikolaivna>

Контакти: yiktoriaorlova@kart.edu.ua

Викладач практичних занять Орлова Вікторія Миколаївна (кандидат економічних наук)

Профайл викладача <https://kart.edu.ua/staff/orlova-viktorija-mikolaivna>

Контакти: yviktoriaaorlova@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

Зовнішньоекономічна діяльність являється перспективним напрямком господарювання суб'єктів підприємництва, оскільки дає змогу розширити конкурентні позиції підприємства та формує вагомую частку поповнення державного бюджету країни. Вихід суб'єктів господарювання України на світовий ринок вимагає опанування ними теоретичного та практичного досвіду налагодження економічних зв'язків із закордонними партнерами (нерезидентами) та здійснення зовнішньоекономічних операцій (товарних, фінансових, валютних, бартерних). Безумовно, система управління зовнішньоекономічною діяльністю вимагає глибоких знань у сфері бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій та їх оподаткування. Все це потребує підготовки висококваліфікованих кадрів зі спеціальності «Облік і аудиту», які б могли на належному рівні та в установленому законодавством порядку здійснювати: укладення зовнішньоекономічних контрактів та їх реєстрацію, митне оформлення, облік основних зовнішньоекономічних та валютних операцій, зовнішньоекономічні розрахунки, оподатковувати експортно-імпорتنі операції, а також складати звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Дисципліна «Облік зовнішньоекономічної діяльності» є однією з профільних дисциплін у системі підготовки бакалаврів напряму «Облік і аудит». Завданням дисципліни є оволодіння студентами теоретичними основами, методикою і технікою складання фінансової, статистичної та спеціальної звітності, передбаченої законодавством України.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності здобувачів освіти:

Заплановані загальні компетентності (ЗК):

ЗК02 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11 Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК12 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК02 Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ФК03 Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

ФК06 Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

ФК11 Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Побудова ринкової системи господарювання неможлива без здійснення зовнішньоекономічних операцій у підприємстві. Нові підходи до розвитку економіки, організація та здійснення зовнішньоекономічної діяльності потребують

виконання специфічних завдань бухгалтерського обліку методичного та організаційного характеру з метою забезпечення користувачів інформацією, необхідною для прийняття виважених управлінських рішень, створення системи модуля внутрішнього контролю, посилення ефективності діяльності підприємств.

Практична реалізація зовнішньоекономічної діяльності здійснюється на підставі застосування певних правових норм, закріплених у міжнародних та національних нормативних документах, тому серед питань організації та обліку зовнішньоекономічних операцій є важливим вивчення цих документів.

Знання основних положень, принципів бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності є необхідними майбутнім спеціалістам з обліку і аудиту.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень формує у фахівців фундаментальні знання та професійні навички з обліку зовнішньоекономічної діяльності.

Вивчення дисципліни передбачає ознайомитися з організацією та оподаткуванням зовнішньоекономічної діяльності; методикою ведення первинного, аналітичного та синтетичного обліку зовнішньоекономічних операцій та розрахунків в іноземній валюті.; набути практичних навичок ведення обліку, формування показників фінансової та податкової звітності щодо зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів економіки, організацією і методикою аудиту ЗЕО.

Курс складається з однієї лекції та практичного заняття щотижня в першому семестрі, супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями у вигляді рефератів. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні питання протягом обговорень в аудиторії та при виконання індивідуальних занять.

Облік зовнішньоекономічної діяльності / схема курсу

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів з складанням звітності .

Особлива увага акцентується на вивченні фінансовій звітності як основного джерела інформації про фінансово-майновий стан підприємства та результати його діяльності, яка необхідна як внутрішнім, так зовнішнім користувачам для прийняття рішень.

<i>Поміркуй</i>	Лекції	<i>Виконай</i>
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік/іспит	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

- 1 <http://metod.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 5 <http://www.fpsu.org.ua> (Федерація професійних спілок в Україні);
- 6 <https://www.msp.gov.ua> (Міністерство соціальної політики в Україні).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Теми курсу

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні та методичні засади обліку і оподаткування основних операцій у сфері ЗЕД.

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою

Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Облік і оподаткування окремих господарських операцій суб'єктів ЗЕД.

Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг.

Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

План лекцій та практичних занять перший семестр вивчення дисципліни

тиж день	Кіль кість годин	Тема лекцій	Тиж день/	Тема практичних занять
		Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності		Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація зовнішньоекономічної діяльності
		Облік операцій з іноземною валютою		Облік операцій з іноземною валютою. Прийоми відображення курсових різниць
		Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності		Форми безготівкових розрахунків, які використовують у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
5		Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності		Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності. Мета та правила INCOTERMS-2010.
Модульний контроль знань				
10-11		Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг		Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг. Здійснення та облік імпортних операцій.
12-13		Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг		Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг. Здійснення та облік експортних операцій
		Облік бартерних операцій та		Облік бартерних операцій та

4-15	операцій з давальницькою сировиною	операцій з давальницькою сировиною
Модульний контроль знань		
Разом 30 годин		Разом 15 годин

Правила оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ зі змінами та доповненнями – <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

Студентам пропонується обрати один з 5 варіантів тем для самостійного виконання проекту впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 25 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

	Теми проектів
	Особливості митного оформлення та сплати митних платежів при імпорті.
	Особливості сплати ПДВ при імпорті, порядок відображення в обліку.
	Облік реімпортних операцій.
	Зустрічна торгівля та її форми.
	Визначення зовнішньоекономічного бартеру й основні вимоги при його здійсненні.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання ефективності ТОП-менеджменту бухгалтерської справи. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів).

Максимальна сума становить 15 балів.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік або іспит:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Результати навчання

Формування системи теоретичних знань з обліку і аудиту зовнішньоекономічних фінансово- господарських операцій..

Вивчення основних законодавчих та нормативних документів, які регламентують процес формування знань в ЗЕД..

Вивчення змісту, структури і порядку складання всіх форм договорів, які подає підприємство певним контрагентам.

Пізнання економічної сутності курсових різниць, їх місце і роль в оцінюванні діяльності підприємства.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Питання до екзамену.

Із переліку даних питань викладач складає, формує завдання для модульного контролю, а також білети для складання підсумкового контролю. Також ці питання можуть слугувати темами рефератів, індивідуальних завдань (в тому числі і для самоконтролю).

1. Основні завдання та принципи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Об'єкти, суб'єкти та види обліку зовнішньоекономічної діяльності.
3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
4. Види валютних рахунків та порядок їх використання.
5. Особливості здійснення торгівлі готівковою валютою в обмінних пунктах.
6. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
7. Особливості укладання та виконання договорів зовнішньоекономічної діяльності.
8. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних договорів.
9. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів.
10. Умови договорів, що впливають на облік господарських операцій.
11. Відображення зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами у балансовому та позабалансовому обліку.
12. Сутність та види експортних операцій.
13. Основні завдання обліку експортних операцій.
14. Синтетичний та аналітичний облік експортних товарних операцій.
15. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

16. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
17. Документальне забезпечення експортних операцій.
18. Умови перевезення відповідно до правил "Інкотермс".
19. Облік реекспортних операцій.
20. Особливості сплати ПДВ при експорті, порядок відображення в обліку.
21. Порядок складання та представлення "Звіту на експорт (імпорт) товарів".
22. Митні платежі: види, порядок нарахування та відображення в обліку.
23. Поняття імпортних операцій, передумови здійснення та обмеження здійснення імпорту.
24. Синтетичний облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
25. Аналітичний облік здійснення імпортних операцій.
26. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.

27. Облік авансів, виданих іноземним постачальникам.
28. Особливості митного оформлення та сплати митних платежів при імпорті.
29. Особливості сплати ПДВ при імпорті, порядок відображення в обліку.
30. Облік реімпортних операцій.
31. Зустрічна торгівля та її форми.
32. Визначення зовнішньоекономічного бартеру й основні вимоги при його здійсненні.
33. Механізм оцінки товарообмінних операцій.
34. Облік бартерних та компенсаційних операцій.
35. Поняття давальницької сировини і сутність операцій з нею.
36. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.
37. Відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною у випадку оплати за послуги коштами, сировиною та готовою продукцією.
38. Облік реалізації на митній території України готової продукції, виробленої з давальницької сировини, завезеної іноземним замовником.
39. Облік вивозу давальницької сировини українського замовника за межі митної території України і ввіз в Україну готової продукції.
40. Оплата за переробку давальницької сировини коштами, сировиною чи готовою продукцією.
41. Відповідальність за порушення порядку здійснення операцій з давальницькою сировиною
42. Облік комплексного будівництва об'єктів за кордоном.
43. Поняття, об'єкти, та суб'єкти міжнародного лізингу.
44. Лізингові платежі. Митне оформлення лізингових операцій.
45. Облік лізингових операцій міжнародного лізингу.
46. Облік надання та отримання технічної та гуманітарної допомоги.
47. Порядок складання та представлення: "Звіту про іноземні інвестиції".
48. Порядок складання та представлення "Звіту про рух коштів в іноземній валюті".
49. Іноземна валюта і особливості її обліку.
50. Облік купівлі й продажу іноземної валюти.
51. Курсові різниці, порядок визначення та відображення в обліку та звітності.
52. Рахунки в банках в іноземній валюті, їх види, порядок відкриття та відображення в обліку.
53. Поняття міжнародних розрахунків, відображення їх у бухгалтерському обліку.

54. Облік розрахунків з підзвітними особами за кошти, виданні на закордонні відрядження.
55. Кредитні операції. Види та облік міжнародного кредитування.
56. Види та облік міжнародного кредитування.
57. Визначення підприємств з іноземними інвестиціями.
58. Облік валютних операцій, пов'язаних з формуванням та рухом статутного капіталу.
59. Офшорні компанії, їх види та порядок створення.
60. Порядок складання та представлення Декларації "Про валютні цінності, доходи та майно, що належить резиденту України і знаходиться за її межами".
61. Аудит операцій з купівлі іноземної валюти.
62. Аудит операцій з продажу іноземної валюти.
63. Аудит операційних курсових різниць.
64. Аудит неопераційних курсових різниць.
65. Аудит прямих імпорних операцій.
66. Аудит непрямих імпорних операцій.
67. Аудит прямих експортних операцій.
68. Аудит непрямих експортних операцій.
69. Аудит операцій з давальницькою сировиною.
70. Аудит ЗЕО обміну.
71. Аудит елементів звітності щодо оцінки валютних операцій.